

ACE POZİSYONU RAPORU

Aralık 2004 Versiyonu

İç Pazarda Hizmetler (Services in the Internal Market-SIM) Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktif Önerisi COM(2004)002 nihai metin

0.0. Özet

Bu rapor, Avrupa Komisyonu'nun İç Pazarda Hizmetler üzerine hazırladığı çerçeve direktifi konusunda Avrupa Mimarlar Konseyi'nin duruşunu anlatmaktadır. Bu duruş aşağıdaki temel noktalarla özetlenebilir:

- 0.1. Lizbon Gündemi'nde belirtilen (Götenburg Bildirgesi'nde de vurgulanan) hedeflerin arkasında olan ACE, Komisyonun İç Pazarda Hizmetler (SIM) direktifi konusunda öneride bulunmasının nedenlerini anlamaktadır.
- 0.2. Buna rağmen ACE, önerilen direktif hükümlerine belirli bir uzaklıktan bakarak, yeniden ve yeterli kapsamda bir etki değerlendirmesi yapmanın gerekli olduğunu ve ancak bundan sonra nasıl devam edilebileceği konusunda bir karar verilebileceğini düşünmektedir. Bazı konuların yatay olarak ele alınması mümkündür, fakat ACE, en azından mimarlık mesleği ve diğer düzenlenmiş meslekler için, benzer doğaya sahip mesleklerin birarada gruplandığı toplu bir yaklaşımın izlenmesinin daha doğru olacağını düşünmektedir.
- 0.3. ACE'ye göre, Madde 15'te (Değerlendirilecek Şartlar) öngörülen şartların geniş kapsamda görülecek etkileri daha ayrıntılı bir şekilde düşünülmelidir. Bu etki değerlendirmesinin ardından elde edilecek sonuçlar ışığında şartların yeniden gözden geçirilmesi gerekecektir.
- 0.4. ACE, Madde 15'te belirtilen şartların yukarıdan aşağıya etkilerini sorgulamaktadır. Bu şartlar, ulusal yasalar ve düzenlemelerin birçoğunun yürürlükten kaldırılması ve revize edilmesi anlamına gelebilir ve bu süreç mutlaka tüketicilerin durumunun iyileşmesi, veya mimarlık hizmetleri özelinde, yaşam çevrelerinin kalitesinin yükselmesi anlamına gelmeyebilir.
- 0.5. Mimarlık hizmetlerinin elde edilmesinde, hizmet sağlayıcı ve hizmet alan tarafların sahip olduğu bilgiler arasında belirgin bir asimetriklik bulunmaktadır. Bu nedenle, hizmet sağlayıcının gerekli hizmetleri daha iyi bir şekilde yerine getirmesi ve hizmet alıcının da kimden hizmet alacağına bilgili bir şekilde karar vermesini sağlayacak şekilde yeterli fiyatlandırma sistemleri kurmak gerekmektedir.
- 0.6. ACE, "Menşe Ülke" ilkesini desteklememekte ve bu ilkenin yalnızca hali hazırda belirgin bir şekilde AB düzeyinde uyum sağlamış hizmetler için geçerli olması gerektiğini düşünmektedir. Bu nedenle, mimarlık hizmetleri bu kapsama girmemelidir.
- 0.7. ACE, Komisyondan, Yeterlikler Direktifi taslağında önerilen istisnalar konusunda, mimarlık hizmetleri özelinde açıklık getirmesini istemektedir. Bunun ötesinde Komisyon, bu istisnaların geçiciliği veya kalıcılığı konusunda da bir netleşmeye gitmelidir.

- 0.8. ACE'nin düşüncesine göre, Madde 26'nın (Hizmet Sağlayıcılar ve Hizmetleri Üzerine Bilgi) meslek üzerine etkilerinin ve ayrıca Madde 6 (Tek Başvuru Kurumu) ve Madde 33'te (Hizmet Sağlayıcıların İtibarlarına İlişkin Bilgi) belirtilen şartlarla ilişkisinin daha iyi ortaya konması gerekmektedir.
- 0.9. ACE, Mesleki Tazminat Sigortası uygulaması için zorunlu şartlar getirilmesi ihtimalini tartışmak istemektedir. Fakat bu konuyla ilgili birçok faktör, diğer ülkelerde hizmetlerin sağlanmasının serbestleştirilmesi önünde ciddi engeller oluşturmaktadır; bu özellikle reasürörlerin tekelleşmeye doğru gitmesiyle açıklanabilir. ACE, bu son bahsi geçen konunun, Mesleki Tazminat Sigortası konusundaki hedefleri daha ileriye götürmek için Komisyon tarafından ele alması gereken ilk konu olduğunu düşünmektedir.
- 0.10. ACE, direktifin Bölüm IV kısmında (Hizmetlerin Niteliği) belirtilen ilkelerin mesleğe yansıtılması için, birlikte düzenleme (co-regulation) ve öz düzenleme (self-regulation) ilkelerine paralel olarak, eşgüdüm sağlama görevini üstlenmeye istekli ve gerekli kapasiteye sahiptir.
- 0.11. ACE'ye üye tüm örgütler, 1999 yılında Pekin'de Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) tarafından kabul edilen Mimarlık Pratiği İçin Tavsiye Edilen Uluslararası Profesyonellik Standartları çerçevesinde uluslararası düzeyde bir Davranış Kuralları metnine imza atmış bulunmaktadırlar.
- 0.12. ACE, önerilen direktifin iç pazarda hizmetler konusunda izlenebilecek yerinde ve modern bir düzenleme sağlayacağını düşünmekte, fakat bunun dikkatlice, iyice tartışılarak ve uygun bir şekilde yapılması gerektiğini düşünmektedir.

Yukarıda verilen özeti destekleyici ayrıntılı tartışmalar sonraki sayfalarda açılmakta ve ek kısmında, okuyucuları mimarlık hizmetlerini tanımlayan noktalar ve özel durumunu yaratan nedenlerle ilgili olarak bilgilendirmek için mimarlık hizmetlerinin tanımına ilişkin kısa bir özet bulunmaktadır.

1.0. Geçmiş

- 1.1. Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE)¹, Avrupa Komisyonu'nun son yıllarda iç pazarda hizmetler konusu üzerinde durmaya başladığının farkına varmıştır. Konuya verilen önem, Komisyonun son dönemdeki çalışmalarında açıkça görülmektedir; bu çalışmalar arasında mesleki yeterliklerin tanınması üzerine direktif önerisi (COM(2002)317 nihai metin), mesleki hizmetlerde rekabet konusundaki tebliği (COM(2004)083 nihai metin) ve SIM Direktifi önerisi (COM(2004)002 nihai metin) bulunmaktadır.
- 1.2. Bunlara ek olarak, Komisyonun yeni Başkanı Sayın Barroso tarafından yakın bir zamanda alınan ve özellikle "İç Pazar" Genel Direktörlüğü'nün "İç Pazar ve Hizmetler" olarak değiştirilmesini öngören karar sonrasında, bu konunun yeni Komisyon tarafından daha da ciddi bir şekilde ele alınacağını göstermektedir. Bu değişim, Barroso'nun Komisyon çalışmalarında Lizbon Stratejisi'ni öncelikli tutma hedefiyle tutarlı bir çizgide bulunmaktadır.
- 1.3. Bu rapor, tamamıyla Komisyonun SIM Direktifi üzerine yoğunlaşmakta ve mimarlık mesleğine ilişkin görüşleri Komisyonun bu önemli inisiyatifine taşımayı amaçlamaktadır.

2.0. SIM Direktifi – Genel Görüşler

- 2.1. Komisyonun SIM Direktifi'ne ilişkin önerisinin amacı "hizmet sağlayıcıların tesis kurma özgürlükleri ve Üye Ülkeler arasında hizmetlerin serbest dolaşımının önündeki engelleri kaldıracak yasal bir çerçeve oluşturmak ve bu amaçla hem hizmet sağlayıcıların hem de hizmet alıcıların, Antlaşma'nın garantisini altındaki bu iki temel özgürlüğü gerçekleştirebilmeleri için ihtiyaç duydukları yasal bağlayıcılığı sağlamak" olarak açıklanmıştır.²
- 2.2. ACE, SIM Direktifi'nde kullanılan "hizmetler" tanımının çok geniş çizildiğini fark etmiştir. Bu tanıma göre "hizmet", Antlaşma'nın 50. maddesinde belirtildiği üzere, "...söz konusu bir hizmetin sağlanmasına dayanan herhangi bir serbest ekonomik etkinliktir".³ Bu tanım açık bir şekilde mimarlık hizmetlerinin sağlanmasını da içermektedir ve bu nedenle önerilen SIM Direktifi doğrudan mimarlık mesleğiyle ilgilidir.
- 2.3. Önerilen SIM Direktifi'nde Madde 4(13)'te belirtilen daha kapsamlı bir tanım, mesleği daha yakından ilgilendirmektedir. "Düzenlenmiş meslekler" tanımı, "...bir veya bir grup mesleki etkinliği gerçekleştirme veya bu etkinlikle uğraşma veya bu uğraşmayı sürdürme hakkının bir biçimde koşullu olarak, doğrudan veya dolaylı olarak belirli mesleki niteliklere sahip olmaya, yasalara, yönetmeliklere ve idari hükümlere bağlı olması" olarak yapılmıştır.

---

¹ Avrupa Mimarlar Konseyi (*Architects' Council of Europe-ACE*), merkezi Brüksel'de bulunan ve Avrupa Birliği'ne üye 25 ülkeden ve aday üyelerden tümünün ve ayrıca İsviçre ile Norveç'in de aralarında bulunduğu ülkeleri temsil eden ulusal kayıt ve mimarlık meslek örgütlerini üye olarak kabul eden bir örgüttür. Bu bağlamda örgüt, yaklaşık 450.000 Avrupalı mimarı temsil etmektedir. ACE, 1990 yılında kurulmuştur ve temel görevi, mimarlık, mimarlık uygulaması, mimarlık politikası ve yapıcı çevre üzerinde doğrudan etkisi olan AB Politikası alanlarındaki gelişmeleri izlemek ve bu alanlarda etkin rol üstlenmektir.

² Komisyonun COM(2004)002 nihai tebliğinin özetinde, 3. sayfa 2. paragraftan alıntı.

³ SIM Direktif önerisinin 4(1) maddesinden alıntı.

- 2.4. Tartışmayı uygun tanımlar üzerinden genişletmek açısından ACE, Komisyon ve Parlamento'nun dikkatlerini Avrupa Adalet Mahkemesi tarafından "Adam" Davası'nda (C 267/99) yapılan "serbest meslek" tanımına çekmek ister:

"...Söz konusu serbest meslekler... diğer özelliklerinin yanısıra, çarpıcı entelektüel özellikleri olan, yüksek seviyede nitelikler gerektiren ve genellikle de net ve katı mesleki düzenlemelere tabi olan etkinliklerdir. Bu tür bir etkinliğin icrasında kişisel unsurların özel bir önemi bulunmaktadır ve mesleki etkinliklerin başarıyla tamamlanması için mesleğin icrası her zaman büyük ölçüde bağımsızlık içermektedir".

ACE, bu tanımın mimarlık mesleği için daha uygun olduğuna inanmakta ve önerilen direktifin mimarlığın mesleki etkinlikleri üzerindeki etkisine ilişkin tartışmaların bu tanım üzerinden yapılması gerektiğini düşünmektedir.

- 2.5. Sonuç olarak ACE, Komisyonun son dönemde serbest meslekler üzerine yoğunlaşan ilgisinin bu yaklaşımdan ötürü temel bir eksiklik içerdiğini düşünmektedir. Malların serbest dolaşımı ve AB içinde sınırlar arası ticaret konusunun üstesinden başarılı bir şekilde gelen Komisyon, önerilerinden öyle görülüyor ki, hizmetler konusunun da aynı şekilde ele alınabileceğini düşünmektedir. Oysa ki durum böyle değildir ve eğer mevcut önerinin destek bulması bekleniyorsa –en azından serbest meslekler tarafından ve ayrıca mimarlık mesleği özelinde- Komisyonun hizmetlerin tanımı konusundaki anlayışını ciddi bir biçimde değiştirmesi gerekecektir. (Mimarlık hizmetlerinin kendine özgü niteliklerine ilişkin kısa bir bilgi için belgenin sonundaki Ek'e bakınız)

3.0. ACE Pozisyonu

ACE, üye örgütlerle yakın görüş alışverişi sonucunda, SIM Direktifi önerisinin meslek üzerindeki potansiyel etkisini dikkate alarak ve Komisyon Hizmetleri'ne de birçok vesileyle danışarak Komisyon önerisine karşı pozisyonunu aşağıda açıklamaktadır:

İLK GÖRÜŞLER:

- 3.1. **Lizbon Gündemi**'nde belirtilen (**Götenburg Bildirgesi**'nde de vurgulanan) hedeflerin arkasında olan ACE, Komisyonun SIM Direktifi önerisini genel olarak olumlu karşılamaktadır. Fakat yine de, mimarlık hizmetlerinin hali hazırda iç pazarda verimli bir şekilde dolaşımda bulunduğu ve genel olarak bakıldığında mimarlık mesleğinin en az düzenlenmiş serbest mesleklerden biri olduğuna dikkat çekmek ister. Esasında mimarlık mesleği, sınırlar arası hizmet elde edilmesi konusunda hemen hemen en hareketli serbest mesleklerden biridir.
- 3.2. ACE, direktif önerisinin yasaklanan, değerlendirilmesi gereken ve istisna gerektiren konular arasında ayırım yapan yapısını da olumlu bulmaktadır. Bu tutum, Üye Ülkelerin ve etki altında kalacak olanların düzgün ve hızlı bir şekilde direktif tarafından öngörülen eylemleri yapmalarını olanaklı kılacaktır.
- 3.3. Fakat ACE'ye göre Komisyon iç pazarda hizmetlerin işleyişinin gelişiminin sağlanması için gerekli önlemlerin daha da ötesine geçmektedir. Direktif maddeleri Komisyon tarafından yeterli ve derin etki değerlendirmeleri yapılmadan ve ayrıca ulusal yönetimler ve meslek örgütleri üzerine yükledikleri ağır yükümlülükler dikkate alınmadan oluşturulmuş ve sunulmuştur. Bunun da ötesinde, mallar ve ürünler için iç pazarın geliştirilmesinin yaklaşık 20 yıl kadar sürdüğü düşünüldüğünde –ki hizmet konusuna göre daha az karmaşık olduğu tartışılabilir- direktifte belirtilen koşulların uygulanması için önerilen takvimin gerçekçi olduğu söylenemez.

- 3.4. **Bu kapsamda ACE, önerilen direktif hükümlerine belirli bir uzaklıktan bakarak, yeniden ve yeterli kapsamda bir etki değerlendirmesi yapmanın gerekli olduğuna ve ancak bundan sonra nasıl devam edilebileceği konusunda bir karar verilebileceğine inanmaktadır.** Mevcut öneride kabul edilen yaklaşım çerçevesinin direktifin genel amaçlarına tamamen aykırı noktalara gitmesi mümkündür, bu yüzden de hizmetlerin temel niteliklerine ve sunulma yöntemlerine göre sınıflandığı bir yaklaşımın kabul görmesi önemlidir. **ACE, en azından mimarlık mesleği ve diğer düzenlenmiş meslekler için, böylesi bir sınıflama yaklaşımının daha uygun olacağına inanmakta** ve bu yaklaşımın aynı zamanda Parlamento'da ikinci kez görüşülecek olan Nitelikler Direktifi (Qualifications Directive) önerisinde de kabul gördüğünü hatırlatmaktadır.

TEK BAŞVURU KURUMU (SINGLE POINT OF CONTACT) – MADDE 6

- 3.5. SIM Direktifi, her Üye Ülke'de, hizmet sağlayıcının hizmet etkinliklerine erişim ve hizmet uygulamaları için gerekli tüm prosedürler ve formaliteleri tamamlaması için tek bir kurumun kurulmasını şart koşmaktadır. Mimarlık mesleğiyle ilgili bu başvuru kurumları birçok ülkede bulunmaktadır, fakat direktif hükümlerinin ulusal yasalarla nasıl etkileşeceği ve onlardan nasıl ayrılacağı netleştirilmelidir.
- 3.6. Bu başvuru kurumlarının tam olarak hangi işlevi göreceklarinin ve Yetkinlikler Direktifi önerisinde bahsedilen "başvuru noktaları" ile ne şekilde ilişki kuracakları netleştirilmelidir. Bu, özellikle bazı mesleklerde (bu noktada mimarlık mesleği de söz konusudur) yasal kayıt (ve bazı koşullarda lisans) zorunluluğunun bulunduğu ve bu işlemlerin mevcut bir yetkili kurum tarafından yürütüldüğü durumlarda önem kazanmaktadır. İki kurum arasındaki ilişki ve eksiksiz bilgi sağlama sorumluluğunun nasıl paylaşılacağı bir kez daha dikkatlice gözden geçirilmelidir.
- 3.7. Mimarlık hizmetlerinin sağlanmasında yeterliğin veya unvanın tanınması ile mesleğin uygulanması arasında çok önemli bir bağ vardır. ACE, Tek Merkezli Başvuru Kurumlarının yalnızca bilgi merkezleri veya liste depoları olarak düşünülmemesi, fakat ilgili mesleğin uygulandığı kültürel bağlamı yansıtmaya gerektiğine inanmaktadır. Yani buradaki amaç, pazara girmek için hizmet sağlayıcının ihtiyacı olan tüm bilgiyi sağlamak ve aynı zamanda hem tüketiciye hem de hizmet sağlayıcıya ev sahibi ülkede ilgili meslek tarafından sunulan her türlü hizmete ilişkin tamamen şeffaf bilgiyi vermek olmalıdır.

DEĞERLENDİRİLMESİ GEREKEN KOŞULLAR –MADDE 15

- 3.8. ACE'nin dikkat ettiği bir konu da direktifin Üye Ülkelerden yasal sistemlerini kontrol ederek hizmet etkinliklerine erişim konusunda eşitsizliğe neden olan veya bu etkinliklerin kendi bölgeleri içinde yürütülmesini engelleyen hükümler olup olmadığını gösterme yükümlülüğünü beklemesidir. Bu maddenin olumsuz yönü, bir listeye belirlenen birtakım hükümlerin ayrımcılığa neden olduğunun düşünülüyor olmasıdır ki ACE bu varsayımına karşı çıkmaktadır. Üye Ülkelerdeki yasal düzenlemeler genellikle kamu yararının korunmasına bağlı olan önemli gerekçeler üzerine kuruludur. Avrupa Tüketici Birliği demektedir ki, tüm "engeller" mutlaka kötü anlama gelmezler, özellikle de tüketicilerin korunması için alınan önlemler söz konusu ise... Bu nedenle Komisyon tarafında izlenen genelleştirilmiş türden böylesi bir yaklaşım pazardaki hizmet sağlayıcılar ve tüketicilerin karşı karşıya olduğu gerçekleri yansıtmaktan uzaktır. Mutabakat hükümlerine uyulmasının sağlanması Komisyonun görevidir ve bu nedenle ulusal yasaların neden olabileceği tüm ihlaller de Komisyon tarafından tespit edilmelidir. Bunun yanında, ülkeler arasında kültürel farklılıkların olduğunun ve bu farklılıkların paylaşımı ve değişiminin Avrupa Birliği için çok önemli bir hazine olduğunun kabul edilmesi gerekir. Bu nedenle, bu farklılıkların AB içinde sınırlar arası hizmet sağlanmasının karşısında engeller ortaya çıkaracak şekilde kullanılmayacağını garanti altına alınması gerekmektedir.

- 3.9. Ayrıca, Üye Ülkelere verilen bu yükümlülüğün tersine döndürülmesi, çoğu ülke özelinde, Madde 15'teki listelenmiş maddelerin değerlendirilmesi konusunda doğrudan görev alacak olan meslek örgütlerinin üstlenebilecekleri rolleri de etkileyebilir. Böyle bir rolün meslek örgütleri tarafından üstlenilmesi için net bir kaynak ve bilgi belirtilmemektedir. ACE'ye göre, bu maddenin hükümlerinin geniş kapsamlı etkileri daha ayrıntılı bir şekilde ele alınmalıdır ve bu etki değerlendirmesinin sonucuna göre de bu hükümlerin yeniden gözden geçirilmesi gerekli olabilir.
- 3.10. Direktifin bu yönünün, son olarak, uzun süredir kabul görmüş olan ve Üye Ülkelere kendi kültürel ve toplumsal işlerini yakından etkileyen konularda yasama yetkisini veren yerindenlik (subsidiarity) ilkesi üzerinde de açıkça etkisi bulunmaktadır. **ACE, Madde 15'te belirtilen şartların yukarıdan aşağıya etkilerini sorgulamaktadır. Bu şartlar, ulusal yasalar ve düzenlemelerin birçoğunun yürürlükten kaldırılması ve revize edilmesi anlamına gelebilir ve bu süreç mutlaka tüketicilerin durumunun iyileşmesi, veya mimarlık hizmetleri özelinde, yaşam çevrelerinin kalitesinin yükselmesi anlamına gelmeyebilir.** Bu hükümler yerindenlik ilkesine uyum sağlamakta mıdır?

MALİYET BİLGİ SİSTEMLERİ – MADDE 15 (2) (G)

- 3.11. Madde 15 (2) (g) kapsamındaki, hizmet sağlayıcının uyum sağlaması gereken sabit minimum ve/veya maksimum tariflere ilişkin öneri, Üye Ülkeler tarafından değerlendirilecek şartlardan biridir. ACE, bu ölçülerin birbirine göre oranlanması gerekliliğine katılmakta, fakat bu konuda uyarı niteliğinde bir not iletmek istemektedir. ACE, tüketicilere sunulan hizmetin yüksek nitelikte olması gerektiği konusunda tam olarak hemfikiridir. Bunun anlamı, hizmetin verilmesi için gerekli bir dizi eylem boyunca niteliğin yüksek tutulabilmesi için uygun kaynakların hizmet sağlayıcının kullanımına sunulması gerekliliğidir. Benzer şekilde, tüketici (hizmeti alan) da sunulan hizmetin niteliğine doğru bir şekilde karar verebilecek bir konumda olmalı ve en iyi hizmeti sunandan yana karar verebilmelidir. **Mimarlık hizmetlerinin elde edilmesinde, hizmet sağlayıcı ve hizmet alan tarafların sahip olduğu bilgiler arasında belirgin bir asimetriklik bulunmaktadır. Bu nedenle, hizmet sağlayıcının gerekli hizmetleri daha iyi bir şekilde yerine getirmesi ve hizmet alıcının da kimden hizmet alacağına bilgili bir şekilde karar vermesini sağlayacak şekilde yeterli fiyatlandırma sistemleri kurmak gerekmektedir.**
- 3.12. Ayrıca, Üye Ülkelerin yasalarının belirli mesleklerin belirli hizmetleri sağlamasını şart koşması durumunda, hizmet sağlayıcıların tanımlanmış işler için uygun miktarda ücretlendirme yapmasına izin verilmesi haklı olarak tartışılabilir. Bu koşullarda, tüketiciyi koruma kapsamında minimum ve/veya maksimum tarifelerin oluşturulması yerindedir ve bu, yasa veya gelenekten gelen görevlerin gereğince gerçekleştirilmesinin bir yoludur.

MENŞE ÜLKE (COUNTRY OF ORIGIN) – MADDE 16

- 3.13. Direktif önerisi, kendi ülkesinde belirli birtakım hizmetleri verebilmesi için tüm yasal koşulları sağlayan bir hizmet sağlayıcının aynı hizmetleri AB'ye üye bir başka ülkede, menşe ülkedeki kurallar ve şartlara bağlı olarak yapmasına izin verilmesini sağlayan "Menşe Ülke" ilkesini benimsemektedir. **ACE bu hükmü desteklememektedir.** Böyle bir ilke, hizmet sağlayıcı tarafında niteliklerin yeterli düzeyde ve geçerli olduğu konusunda çıkacak sorunlardan ötürü işlerlik kazanamayacak özellikte ve sağlayıcıyla bir sorun çıktığında hizmet alıcının kendine ait olmayan ve uzak olduğu bir yasal çerçevede ve yabancı bir dilde hakkını araması gerekeceği için ayrımcılık getirecek niteliktedir. ACE, bu uygulamanın tüketiciler arasında karmaşıklığa ve mimarlar arasında zorluklara neden olacağı ve mimarlık hizmetlerinin sınırlar arası dolaşımını engelleyeceği düşüncesindedir.

- 3.14. Menşe ülke ilkesinin uygulanması önerisi henüz olgunlaşmamıştır ve tam anlamıyla işlevini yerine getirmesi ancak tamamıyla uyum sağlamış bir pazarda mümkündür. Belirli bir alan için böyle bir uyumun görülmediği varsayılırsa, bu ilkenin uygulanması Üye Ülkeleri, hizmet sağlayıcıları çekmek için en az yasal düzenlemeye sahip ülke olma yoluna itecek bir yasal düzenleme rekabetine sokacaktır. Böyle bir rekabet ortamı içinde, en düşük düzeyde yasal düzenlemeye sahip ülkeler en yüksek sayıda hizmet sağlayıcıyı çekerken, buralardaki düşük yasal düzenleme düzeyi tüketicinin korunması ile çevresel ve toplumsal bütünleşme konularında olumsuz etkilere sahip olma riskini taşıyacaktır –ki bu AB'nin bir bütün olması hedefiyle tam zıt yönde bir sonuçtur. **ACE, bu ilkenin yalnızca hali hazırda belirgin bir şekilde AB düzeyinde uyum sağlamış hizmetler için geçerli olması gerektiğini düşünmektedir. Bu nedenle, mimarlık hizmetleri bu kapsama girmemelidir.**

İSTİSNALAR – MADDE 17

- 3.15. ACE, Yeterlikler Direktifi'ndeki istisna kapsamında mimarlık mesleğinin menşe ülke ilkesi açısından istisna olacağını not etmiştir. Fakat yine de, önerilen metinde bu istisna yeterince açık belirtilmediğinden **ACE, Komisyondan bu istisnaya mimarlık hizmetleri özelinde açıklık getirmesini istemektedir. Bunun ötesinde Komisyon, bu istisnaların geçiciliği veya kalıcılığı konusunda da bir netleşmeye gitmelidir.**

HİZMET SAĞLAYICILAR VE HİZMETLERİ ÜZERİNE BİLGİ – MADDE 26

- 3.16. Bu maddedeki hükümler, meslek örgütleri açısından ağır yükümlülükler içermekte ve ciddi miktarda çaba gerektirmektedir. Üye Ülkelerin belirtilen bilgi şartlarına nasıl ulaşabilecekleri konusunda soru işaretleri uyandırmaktadır. **ACE'nin düşüncesine göre, bu maddenin etkilerinin ve ayrıca Madde 6 ve Madde 33'te belirtilen şartlarla ilişkisinin daha iyi ortaya konması gerekmektedir.**

MESLEKİ TAZMİNAT SİGORTASI – MADDE 29

- 3.17. Mesleki Tazminat Sigortası ihtiyacıyla ilgili olarak, ACE mimarlık mesleğinin bu türden bir sigortanın zorunlu tutulacağı bir kategori içinde bulunup bulunmayacağına ilişkin bir netleşme beklemektedir. ACE, zaten mesleki bakış açısının mesleğin sağlık ve güvenlik konuları üzerinde ciddi etkileri olduğunu kabul eder bir yönde olduğu düşüncesiyle, **Mesleki Tazminat Sigortası uygulaması için zorunlu şartlar getirilmesi ihtimalini tartışmak istemektedir.** Fakat böyle bir tartışma içinde dikkate alınması gereken bazı etkenler vardır; bir inşaat projesinin gerçekleştirilmesinde görev alan tüm aktörlerin kendi katkılarıyla ilgili sorumluluğu taşımaları, sigortanın kabul edilebilir bir fiyatlandırma dahilinde sağlanması, sigorta pazarında gerçek bir rekabet bulunması, kişilerin kendi ülkelerinde edindikleri sigortayı diğer ülkelerde hizmet verirken de kullanabilmeleri ve kişilerin yerleşik buldukları ülkeler dışındaki ülkelerde de sigorta alabilmelerinin olanaklı olması gerekir. **Fakat bu etkenlerden birçoğu, diğer ülkelerde hizmetlerin sağlanmasının serbestleştirilmesi önünde ciddi engeller oluşturmaktadır; bu özellikle reasürörlerin tekelleşmeye doğru gitmesiyle açıklanabilir. ACE, bu son bahsi geçen konunun, Mesleki Tazminat Sigortası konusundaki hedeflerini daha ileriye götürmek için Komisyon tarafından ele alması gereken ilk konu olduğunu düşünmektedir.**

HİZMETLERİN NİTELİĞİ – MADDE 31

- 3.18. Tüketicilere yüksek nitelikli hizmet sağlanmasını garanti altına almanın önemli olduğu düşüncesiyle ACE öneride bu konuya yapılan vurguyu olumlu karşılamaktadır. Mimarlık mesleğinde hizmeti alanlara yüksek nitelikte hizmet verilmesi ACE'ye üye örgütler için her zaman başlıca konulardan biri olmuştur. Nitelikli hizmet verilmesi yoluyla tüketici güvenini sağlamak her mimarlık uygulamasında başarıya giden en önemli yoldur ve aynı zamanda

toplum genelinin –ki bu grubu mimarlık mesleğinin inşa edilmiş ürünlerinin son kullanıcıları oluşturur- yararınadır. Gerçekten de, yeterliklerin karşılıklı tanınması üzerine Mimarlar Direktifi (EC/85/384), AB üyesi ülkeler arasında karşılaştırmalı olarak yüksek bir nitelik düzeyinin sağlanması için bir köşe taşı olmuştur. Direktif aynı zamanda mimarlık hizmetlerinde sınırlar arası ticareti de önemli derecede destekler niteliktedir.

- 3.19. ACE, nitelikli hizmetin sağlanması konusunun meslek örgütleri ve yasama kurumları arasında gelişmiş bir işbirliği için potansiyele sahip temel alanlardan biri olduğunu düşünmektedir. **ACE, direktifin Bölüm IV kısmında (Hizmetlerin Niteliği) belirtilen ilkelerin mesleğe yansıtılması için, Ortak Yasama Sürecine İlişkin Kurumlararası Mutabakat'ta (Inter-Institutional Agreement on Better Law Making-2003/C321/01) belirtilen birlikte düzenleme (co-regulation) ve öz düzenleme (self-regulation) ilkelerine paralel olarak, eşgüdüm sağlama görevini üstlenmeye istekli ve bu konuda gerekli kapasiteye sahiptir.**

ANLAŞMAZLIKLARIN AŞILMASI – MADDE 32

- 3.20. Bu konu, meslekler ve onları temsil eden örgütler için özel ve önemli ilgi alanlarından biri olup, birçoğunun en çok zaman ve çaba harcadığı konudur. Yeterli, hızlı ve eşitlikçi tazminat prosedürlerinin sağlanması tüketici güveninin sürdürülmesi için ne kadar önemliyse, temsilci örgütler için o kadar önemlidir. Mimarlık hizmetleri konusunda, hizmeti alanların her zaman alternatif anlaşmazlık çözümü yollarına ulaşabilmelerini sağlamak önemlidir. Bu, sağlanan hizmetin karmaşıklığından ve hizmet sağlayıcılar ile alıcılar arasında mimarlık hizmetlerinin doğası nedeniyle oluşan asimetrik bilgi düzeyinden kaynaklanmaktadır. ACE, bu maddenin daha ayrıntılı etki değerlendirmesinin karşılıklı karar sürecinde gerçekleştirilmesi gerektiğine inanmaktadır.

BİRLEŞTİRME PROGRAMLARI – BÖLÜM VI

- 3.21. SIM Direktifi'nde özel olarak belirtilmese de, ACE, Yeterlikler Direktifi önerisi bağlamında "meslek kartı" uygulamasının başlatılması konusunda tartışmaların yapılmakta olduğunu bilmektedir. Ayrıca, Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi de direktif üzerine hazırladığı ikinci taslak pozisyon raporunda⁴, hem sınırlar arası etkinlikleri hem de menşe ülke kapsamında mesleki kötü davranışların kaydedilmesi için Avrupa düzeyinde bağımsız yönetimli bir sicil kurumu kurulmasını önermektedir. **Bu önemli öneriler, SIM Direktifi ile ilgili birçok nedenden dolayı ACE'nin büyük bir istekle desteklediği önerilerdir.** Böyle bir yaklaşım, belirtilen türdeki bir kartın veya merkezi bir sicil sisteminin içerdiği bilgilerin tüketici güvenini artıracak olması açısından sınırlar arası hizmetlerin dolaşımına oldukça büyük oranda bir işlerlik kazandıracak ve Yeterlikler Direktifi'nde önerilen hükümlerin karşılıklı onaylanmasıyla da desteklenecektir.

DAVRANIŞ KURALLARI – MADDE 39

- 3.22. Direktif önerisinde Madde 39'da, Komisyon, düzenlenmiş meslekler için toplumsal düzeyde davranış kurallarının belirlenmesi çağrısını yapmaktadır. Öneri bu kuralların ticari ilişkiler ile meslek etiği ve meslek adamlarının davranışları konularını içermesi gerektiğinin özellikle altını çizmektedir. ACE bu çağrıyı desteklemekte ve böyle bir kurallar sisteminin oluşturulması için zaten bir çalışma başlatmış olduğunu açıklamak istemektedir. Şu anda yapılmakta olan çalışma, ACE'nin Ekim 1997'de kabul ettiği "Davranış Kuralları" metni üzerinden ilerlemektedir. Bu metne, ACE'nin web sayfasından ulaşmak mümkündür: www.ace-cae.org. Ayrıca, ACE'ye üye tüm örgütler, 1999 yılında Pekin'de Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) tarafından kabul edilen Mimarlık Pratiği İçin Tavsiye Edilen Uluslararası Profesyonellik Standartları çerçevesinde

⁴ Belge için referans : INT/228 - R/CESE 484/2004 rev.2 – 2004/0001(COD)

uluslararası düzeyde bir Davranış Kuralları metnine imza atmış bulunmaktadır. ACE, bu tür önlemlerin tamamen tüketiciler ve toplum genelinin yararına olduğunu düşünmektedir.

- 3.23. ACE'nin şu anda bu konuda yürüttüğü çalışmalar, üyeleri tarafından kullanılmakta olan davranış kurallarının biraraya getirilmesidir. Bu metinler biraraya getirildiğinde yapılacak bir analiz sonrasında ACE, Avrupa Davranış Kuralları üzerinde bir öneri geliştirebilecektir. Başarılı olduğu takdirde bu çalışma, ulusal ve bölgesel düzeyde tüm mevcut kurallarla bütünleştirilecek veya en azından aralarında çatışma yaratacak unsurlar bulunmaması için gerekli araştırmalar yapılabilecektir.

MESLEK ÖRGÜTLERİNİN ROLÜ

- 3.24. SIM Direktifi önerisi iç pazarda hizmetlerin verimli ve etkili bir şekilde yürütülmesi için meslek örgütlerinin alabilecekleri rolleri doğrudan açıklamamaktadır. Mimarlık meslek örgütleri bu önerinin kapsadığı tüm hedeflere ulaşmak yolunda Komisyon ve Üye Devletlere destek olmak açısından uygun konumdadırlar ve ACE, Komisyonu, AB düzeyinde yönetim anlayışı konusunda gösterilen yeni yaklaşımı bu çalışmaya da yansıtmaya çağırılmaktadır.
- 3.25. Meslek örgütlerinin çalışmaları, Komisyonun önerilen direktif kapsamında belirttiği hedeflere yönelik bir çok alanda destekleyici niteliktedir. Bu alanlar arasında, tüketicinin korunması, sağlık ve güvenliğin korunması için nitelikli hizmet sağlanması ve anlaşmazlıkların çözülmesi bulunmaktadır. Bu nedenle, direktifin meslek örgütlerin rolleri üzerinde etkiye sahip olacağı açıktır ve ACE, Komisyonu bu konuda erken ve ayrıntılı tartışmalar ve karşılıklı görüş alışverişi yapmaya çağırılmaktadır.

4.0 Sonuçlar

- 4.1. ACE, SIM Direktifi'nin meslek üzerindeki etkilerinin analiz edilmesi ve değerlendirilmesi konusundaki çalışmalarına devam etmektedir. Bu çalışmalar, zamanla, önerilen direktif metninde değişikliklere yönelik bir takım tavsiyelerin hazırlanmasıyla sürecektir. Bu değişiklikler, ACE'nin önerisiyle ilgili olduğu konuları içerecek ve ACE metni geliştirmek için yapıcı tavsiyeler sunacaktır. Bu yolla ACE, direktifin amaçlarının tüm Avrupa vatandaşları için faydalı ve mimarlık mesleğinin sağladığı hizmetlerin kendine has yapısıyla tutarlı bir yönde elde edilmesi konusunda destek verecektir.
- 4.2. ACE, Komisyonu, gerçekleştirdiği tüm tartışmalarda belirli hizmet kategorilerinin, özellikle de hem bugün hem de gelecekte AB vatandaşlarının yaşam kaliteleri üzerinde doğrudan etkiye sahip olan mimarlık hizmetlerinin, kendine has özelliklerini dikkate almaya davet eder. ACE özellikle bu tür hizmetlerin nitelik değerlendirmesinin, Komisyon tarafından Konsey ve Avrupa Parlamentosu'na sunulan metinde bulunan hükümlerin destek noktası olan ekonomik düşünceler üzerinde kurulamayacağına inanmaktadır.

EK:

A.0. Mimarlık Hizmetlerinin Tanımı

- A.1. Mimarlık hizmetleri, Avrupa'daki inşaat sektöründe yapılı çevreye ilişkin projelerin tasarlanması ve gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan mesleki hizmetlerin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır (şu anda 15 üyeli AB ekonomisinde yıllık yaklaşık 910 milyar Euro). Avrupa bu yapılı çevrede çalışmakta, dinlenmekte ve etkinlikler gerçekleştirmektedir. Bu nedenle, hepimizin üretken ve mutlu hayat sürmesi için mümkün olan en iyi yapılı çevre kalitesini sağlamamız gereklidir. Bunun bir parçası olarak ACE içtenlikle inanmaktadır ki, kalite hedefine ulaşmak ve tüketicinin korunmasını sağlamak için yüksek nitelikli, iyi bir şekilde düzenlenmiş mimarlık hizmetlerinin elde edilmesi için gerekli koşullar oluşturulmalıdır.
- A.2. Bir yatırımcı yapı inşa etmeye karar verdiğinde ulaştığı ilk kişi genellikle bir mimardır ve mimarın ilk görevi de çoğunlukla üzerinde düşünülen bu projenin ne şekilde gerçekleştirilebileceği konusunda öneriler yapmaktır. Bunu takiben mimar, yatırımcının ihtiyaçlarına ve proje için düşünülen konuma bağlı olarak bir çözüm üretir. Bu çözüm, tasarım önerisidir ve her zaman projeye ve konuma özgü özellikler gösterir.
- A.3. Sonuç olarak elde edilen tasarım işverenin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde ve aynı zamanda projenin daha geniş kültürel ve çevresel etkilerini dikkate alarak oluşturulmaktadır. Bu kapsamda üretilen tasarım, tarih, yer, yerel/bölgesel kültür ve içinde bulunulan çağın ve coğrafi konumun belirgin kültürel referanslarıyla ilişki kurmalıdır. Mimarın zihninde şekil bulan bu tasarımın gerçeğe dönüştürülmesi gerekir. Bu karmaşık süreç içinde yer alan birçok adım ve aktör vardır ve tasarımın netliği bitmiş projenin teslimine kadar aynı netliği korumalıdır. ACE bu nedenlerden dolayı mimarın proje sürecinin tüm aşamalarında yer almasının gerekli olduğunu düşünmektedir.
- A.4. Bu projelerin oraya çıkardığı son ürün toplumun yaşadığı yapılı çevreyi oluşturmaktadır. Bu projeler toplumun umutlarını ve isteklerini taşır ve nesiller boyu aktarılacak olan fiziksel mirası oluştururlar. Bu durum yapılı çevrenin oluşumunda ve yönetiminde sorumluluk sahibi olanların omuzlarına önemli bir yük yüklemektedir ve bu kişilere bu sorumluluğu yüklemeyen önce yüksek bir eğitim ve pratik düzeyi sağlanması da toplumun yararına. Bu durum yeterliklerin tanınması konusundaki sektörel direktiflerde ve özellikle AB bağlamında işlemekte olan yasal düzenlemelerde de kabul görmektedir.
- A.5. Kritik bir önem taşıyan diğer bir konu da mimara projenin getirdiği sorunlara optimum çözümü bulabilmesi için ihtiyacı olan özgürlüğün verilmesidir. Fakat bu özgürlüğün sınırları, müşterinin ihtiyaçlarının giderilmesini garanti edecek şekilde çizilmelidir. Toplumsal sorumluluğunun bilincinde olan ve ahlaklı davranışlar sergileyen bir mimar, tüketicinin kişisel ihtiyaç ve isteklerini toplum genelinin yararı ile buluşturabilmelidir. Bu tür bir özgürlüğün kişisel sorumluluk gibi bir bedeli vardır ve bu nedenle mimarlar yaptıkları işlerden sorumlu olmalıdırlar. Fakat yine de, bu sorumluluk sınırsız bir süre ve kapsamda olmamalı, mimarın kontrolü altında olmayan diğer kişilerin etkinliklerini kapsamamalıdır.
- A.6. Bu hedeflere ulaşmak için, uygulama sürecinde rol alan bir mimar işverenine geniş kapsamlı bir dizi karmaşık hizmeti sunmakla yükümlü bir konumda bulunmalı ve bu hizmetler güvenilir ve kalite denetimi yapılabilir bir biçimde gerçekleştirilmelidir. AB üyesi devletler, bu hizmetlerin sonucunda ortaya çıkan son ürünün teknik, yasal, estetik ve sorumlulukla ilgili yerine getirmeleri gereken koşulları kapsamlı bir şekilde yasalarla düzenlemiş bulunmaktadır ve izlenen yaklaşımlar bölgeden bölgeye farklılıklar göstermektedir. Buna rağmen, mimarlık hizmetleri temel olarak özel bir yasal

sözleşmeyle düzenlenen kişiler arası bir ilişki üzerine kuruludur. Bu nedenle önerilen direktifin bu ilişkiye etkisi de ciddi olarak ele alınmalıdır.

- A.7. Mimarlık mesleğinin, yukarıda özetlenen kendine özgü nitelikleri mesleği etkileyecek tüm yasal düzenleme önerilerinde dikkate alınmalıdır. ACE de Komisyonun SIM Direktifi önerisini ele alırken bu faktörleri dikkate almıştır.

Belge sonu
Aralık 2004

Çeviri: Tuğçe Selin Tağmat